



*Համարը N 31-Լ  
Տիպը Որոշում  
Սկզբնաղբյուրը Հրատարակվել է 09.01.2023  
Ընդունող մարմինը ՀՀ կառավարություն  
Ստորագրող մարմինը ՀՀ վարչապետ  
Վավերացնող մարմինը  
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը 10.01.2023*

*Տեսակը Հիմնական  
Կարգավիճակը Գործում է  
Ընդունման վայրը Երևան  
Ընդունման ամսաթիվը 05.01.2023  
Ստորագրման ամսաթիվը 09.01.2023  
Վավերացման ամսաթիվը  
Ուժը կորցնելու ամսաթիվը*

**Գապեր այլ փաստաթղթերի հետ**

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՀՀ-ՈՒՄ 2023-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ԿԱՄ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

**Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ**

5 հունվարի 2023 թվականի N 31-Լ,

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 2023-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ԿԱՄ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հիմք ընդունելով «Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց նույնացման և աջակցության մասին» օրենքի 3-րդ հոդվածի 3-րդ մասը Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը **որոշում է.**

1. Հաստատել Հայաստանի Հանրապետությունում 2023-2025 թվականների ընթացքում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի կազմակերպման ազգային ծրագիրը և ծրագրի իրականացման ժամանակացույցը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման համակարգի մարմինների ղեկավարներին՝ մինչև յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա փետրվարի 15-ը Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ներկայացնել տեղեկատվություն նախորդ տարվա ընթացքում կատարած աշխատանքների մասին՝ այն Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից ամփոփվելու և Հայաստանի Հանրապետությունում մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման դեմ պայքարի հարցերով խորհրդի քննարկմանը ներկայացվելու համար:
3. Սույն որոշման 1-ին կետով հաստատված ծրագրի գծով Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից անհրաժեշտ ծախսերի հատկացման հնարավորության հարցը քննարկել տվյալ տարվա բյուջետային գործընթացի շրջանակում:

**Հայաստանի Հանրապետության  
վարչապետ**

**Ն. Փաշինյա**

Երևան

09.01.2023  
ՀԱՎԱՍՏՎԱԾ Է  
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ  
ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ

Հավելված  
ՀՀ կառավարության 2023 թվականի  
հունվարի 5-ի N 31-Լ որոշման

**Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն Ծ Ր Ա Գ Ի Ր**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՄԱՐԴԿԱՆՑ  
ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ԿԱՄ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ**

**ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ**

**ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ԿԱՄ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ 2023-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻ  
ԾՐԱԳՐԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿԸ**

1. Հայաստանի Հանրապետությունում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ կազմակերպված պայքարն ընթանում է ավելի քան երկու տասնամյակ՝ սկսվելով 2002 թվականին և զգալի առաջընթաց արձանագրելով հետագա տարիներին: Ստեղծվել է հիմնարար օրենսդրական մեխանիզմ, որը եզրագծում է մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարում ներգրավված դերակատարների գործառնությունները և մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման գոհ դարձանձանց պաշտպանության ու աջակցության շրջանակը:

2. Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարը համակարգային մոտեցում է պահանջում՝ հաշվի առնելով հանցագործության հարավորտիքի բնույթը և դրան արձագանքելու ճկուն քաղաքականության ու մեխանիզմների կարևորությունը, հասարակության խոցելի շերտերում ներթափանցման աստիճանը և դրան՝ կանխարգելմանն ուղղված գործողություններով ու իրազեկվածության բարձրացմամբ հակազդելու անհրաժեշտությունը, անդրազգային հանցավորություն լինելու հանգամանքը, ինչն անխուսափելի է դարձնում ծագման, տարանցման և նպատակակետ երկրների պատկան մարմինների միջև և հանցագործության խնդիրներով զբաղվող միջազգային կառույցների հետ արդյունավետ համագործակցության ձևավորումն ու իրականացումը:

3. Հայաստանի Հանրապետությունում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով մշակվել են եռամյա ազգային ծրագրեր, որոնցից վերջինը՝ վեցերորդը, ներառել է 2020-2022 թվականների ժամանակահատվածը: Յուրաքանչյուր հաջորդող գործողությունների ազգային ծրագիր հիմնվել է նախորդի իրագործման ընթացքում արձանագրված ձեռքբերումների, վերհանված խնդիրների և տեղ գտած իրավիճակային փոփոխությունների արդյունքում դրանց առավել արդյունավետ լուծումներ տալու տրամաբանության վրա: Ըստ անհրաժեշտության՝ շարունակական բարեփոխումների են ենթարկվել իրավական ակտերը՝ առավել կառուցակարգային հիմ ստեղծելով այդ հանցագործության դեմ պայքարի համար:

4. Օրենսդրության ձևավորման առումով հիմնարար նշանակություն է ունեցել 2014 թվականի դեկտեմբերի 17-ին «Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց նույնացման և աջակցության մասին» Հայաստանի Հանրապետության ՀՕ-212-Ն օրենքի ընդունումը, որի նպատակն էր առավել արդյունավետ դարձնել մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման գոհերի պաշտպանությունն ու աջակցությունը: Դրան հաջորդել է օրենքի կիրարկումն ապահովող մի շա իրավական ակտերի մշակումը, ընդունումը, ինչպես նաև ոլորտը կարգավորող իրավական այլ ակտերում համապատասխան փոփոխությունների և լրացումների կատարումը: Մույն՝ Հայաստանի Հանրապետությունում 2023-2025 թվականների ընթացքում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի կազմակերպման ազգային ծրագիրը (այսուհետ՝ ծրագիր) մշակելիս հաշվի են առնվել միջազգային կառույցների, մասնավորապես, Հայաստանի կողմից Մարդկանց շահագործման (թրաֆիքինգի) դեմ պայքարի Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիայի դրույթների կատարման վերաբերյալ 31.05.2022 թվականին ընդունված երրորդ զեկույցի, ԱՄՆ-ի պետքարտուղարության, ԵԱՀԿ գործող նախագահի՝ մարդկանց թրաֆիքինգի դեմ պայքարի հարցերով հատուկ ներկայացուցչի և համակարգողի Հայաստանի վերաբերյալ հերթական զեկույցների գնահատումները և առաջարկները, ինչպես նաև ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության աջակցությամբ իրականացված թրաֆիքինգի դեմ պայքարի իրավիճակի փորձագիտական գնահատումը:

5. Ծրագրում ներկայացված գործողություններն ուղղված են մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի արդյունավետ կազմակերպմանը և ներառված են 7 հիմնական բաժիններում՝

- 1) մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի օրենսդրության կատարելագործում.
  - 2) մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման կանխարգելում.
  - 3) երեխաների թրաֆիքինգի կամ շահագործման կանխարգելում.
  - 4) մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց հայտնաբերում, պաշտպանություն և աջակցություն
  - 5) միջազգային համագործակցություն.
  - 6) ուսումնասիրությունների կատարում.
  - 7) մշտադիտարկում և գնահատում:
6. 2020-2022 թվականների ազգային ծրագրի գործողության ժամանակահատվածում նշանակալից օրենսդրական

փոփոխություններ են կատարվել, որոնք ուղղակի ազդեցություն են ունենալու մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացման վրա: 2022 թվականի հուլիսի 1-ին ուժի մեջ են մտել նոր Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգիրքը և Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգիրքը, 2022 թվականի մայիսի 29-ին ուժի մեջ է մտել «Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց նույնացման և աջակցության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության ՀՕ-110-Ն օրենքը, որի հիման վրա մշակվել և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության համապատասխան որոշումներ ընդունվել են Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման գոհերին մատուցվող անհրաժեշտ ծառայությունների որակի նվազագույն չափորոշիչներն ու Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման գոհերի նույնացման հանձնաժողովի կողմից անձի որպես գոհ կամ հատուկ կատեգորիայի գոհ նույնացնելու ցուցիչները:

7. Հարկ է նշել, որ 2022 թվականի հոկտեմբերի 5-ին ընդունվել է «Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության ՀՕ-360-Ն օրենքը, որով սահմանվել է «պարտադիր կամ հարկադիր աշխատանքի» եզրույթը: Նշված օրենսդրական փոփոխություններից բխող ենթաօրենսդրական ակտերի և կիրարկման մեխանիզմների մշակումը և գործողների վերանայումը մաս է կազմում սույն ծրագրի իրականացման ժամանակացույցի:

8. Ծրագրում կարևորվում է «Մարդու օրգանների թրաֆիքինգի դեմ» Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիայի վավերացումը, որի անհրաժեշտ իրավական հիմք կհանդիսանա Հայաստանի Հանրապետությունում այս ոլորտում գործող իրավական ակտերի և մեխանիզմների վերանայման ու բարելավման համար: Իրականացված օրենսդրական փոփոխությունները բարելավված հիմք կստեղծեն մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման գոհերին կամ հավանական գոհերին ցուցաբերվող աջակցության որակի բարձրացման, նրանց իրավունքների պաշտպանության և գոհակենտրոն քաղաքականության վարման համար: Դրանց զգալիորեն հնարավորություն կտան առավել արդյունավետ կերպով հայտնաբերել հարկադիր աշխատանքի, երեխաների թրաֆիքինգի ու շահագործման դեպքերը՝ դրանց առկայության պարագայում:

9. Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի արդյունավետ կազմակերպման հարցում անփոխարինելի հանրության իրազեկվածությունը մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ձևերի, դրանց վտանգների և դրանցից խուսափելու միջոցների մասին: Խնդիրը որոշակի բարդացել է հետքովիդային շրջանում՝ առցանց դաշտի ընդլայնման և հանցագործների կողմից դրա ակտիվ կիրառման պատճառով, պահանջելով վերանայված մոտեցումներ իրազեկման ձևերի ու թիրախային խմբերին հասանելիություն սպասարկելու առումով: Կորոնավիրուսային սահմանափակումների և 44-օրյա պատերազմի՝ հանրության սցիալական վիճակի վրա ունեցած բացասական հետևանքների արդյունքում ծավալային ու տեսակային առումով փոփոխության է ենթարկվել նաև խոցելի խմբերի կազմը: Վերջինից բխող միջոցառումները ևս տեղ են գտել ծրագրում, որը նախատեսում է համապատասխան իրազեկման արշավների և հանրային միջոցառումների իրականացում՝ ուղղված սցիալ-մշակութային միջավայրի և ընկալումների փոփոխությանը, բնակչության լայն շերտերի իրազեկվածության բարձրացմանը: Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման կանխարգելման հարցում ամենագործուն դերակատարումն ունեն պետական և տարածքային կառավարման, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, բնակչության հետ անմիջական կապի մեջ գտնվող հիմնարկների, կազմակերպությունների աշխատողները: Նրանց՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացման և վերապատրաստման համար մշակվել են ուղեցույցեր և ձեռնարկներ, ինչպիսիք են «Պարտադիր կամ հարկադիր աշխատանքի ցուցիչները Հայաստանի Հանրապետությունում» ուղեցույցը, որը 17.12.2021 թվականին ներդրվել է Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմնում, «Մարդու թրաֆիքինգի կամ շահագործման բնութագրերը և թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց պաշտպանությունն ու աջակցություն» ձեռնարկը, որը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սցիալական հարցերի նախարարության կողմից պատվիրակված մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման հավանական գոհերին և գոհերին աջակցության ու վերաինտեգրման ծառայություններ տրամադրող տեղական հասարակական կազմակերպությունների մասնագետների վերապատրաստումը կազմակերպելու համար:

10. Ծրագիրը նախատեսում է այլ ոլորտների մասնագետների համար նախկինում մշակված ձեռնարկների վերանայում և լրամշակում, դրանց հասանելիության ապահովում առցանց եղանակով, ներառում մասնագետների պատրաստման ու վերապատրաստման դասընթացներում՝ խնդիրն առավել կառուցակարգային հենքի վրա դնելով: Մշակվել է «Մարդկանց թրաֆիքինգի, ներառյալ՝ երեխաների թրաֆիքինգի և շահագործման, հարկադիր աշխատանքի առանձնահատկությունները» վերապատրաստման մոդուլ, ինչպես նաև պատրաստվել են մոդուլի հասկացութային եզրաբանության, ցուցիչների վերլուծության և մեկնաբանման, դրանց գործնական կիրառելիությանն օժանդակող հարակից նյութեր և ուղեցույցի կիրառելիության գնահատմանն ուղղված հարցաթերթիկ: Մշակվել է «Սցիալական աշխատանքը թրաֆիքինգի ենթարկված անձանց հետ» վերապատրաստման մոդուլ, որը ներդրվելու է Երևանի պետական համալսարանի հետաուսուցման լաբորատորիայի և Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սցիալական հարցերի նախարարության «Աշխատանքի սցիալական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտ» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կողմից իրականացվող սցիալական աշխատողների վերապատրաստման դասընթացների շրջանակում, կազմվել է սույն դասընթաց մասնակիցների գիտելիքների գնահատման մեթոդաբանություն և թեստ, որը կկիրառվի դասընթացի արդյունքները գնահատելու նպատակով:

11. Ինչպես նախորդ, սույն ծրագրում ևս շեշտադրում է արվում երեխաների թրաֆիքինգի կամ շահագործման երևույթի վրա՝ լրացուցիչ միջոցառումներ նախատեսելով նորահայտ կիրառելիքները երևույթի կանխարգելման համար: Նախատեսվում է ներդնել երեխայակենտրոն մոտեցումներ նախաքննության, քրեական հետապնդման և ծառայությունների մատուցման գործընթացներում: Կարևորվում է երեխաների խնամքի հաստատությունների, հոգեբանների, սցիալական

աշխատողների համագործակցության ինստիտուցիոնալացումը (հնարավորինս վաղ փուլերում) իրավապահ մարմինների հետ երեխաների թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեպքերի շրջանակներում: Նախատեսվող միջոցառումները կնպաստեն վարույթի իրականացման ընթացքում երեխայակենտրոն և երեխայի իրավունքների պաշտպանությունը լիակատար ապահովող ընթացակարգերի կիրառմանը: Ծրագիրը շարունակում է հատուկ ուշադրություն դարձնել մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման գոհերի նույնացման և աջակցության գործընթացների բարելավման վրա, որոնց ուղղված միջոցառումներ իրականացման արդյունքում կկատարելագործվեն այդ գործընթացները:

12. Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման դեմ պայքարի գործընթացն արդյունավետ իրականացնելու համար խիստ կարևորվում է տարաբնույթ ուսումնասիրությունների իրականացումը, որոնք օգնում են վերհանելու ծագած խնդիրներն ու դրանց պատճառները, թիրախային խմբերը, երևույթի փոփոխությունները, միտումները և առնչվող այլ հարցեր: Դրանք օգնում են ոլորտում իրատեսական նպատակային քաղաքականության ու ռազմավարության մշակմանը և իրականացվող միջոցառումների վերանայմանը:

13. Ծրագրի մշակումն իրականացվել է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման դեմ պայքարի հարցերով խորհրդի միջգերատեսչական աշխատանքային խմբի աջակցությամբ:

**Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ց ՈՒ Յ Ց**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 2023-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ԿԱՄ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ**

NN ը/կ	Միջոցառումներ	Կատարող և համակատարողներ	Կատարման ժամկետ	Ֆինանսավորման հնարավոր աղբյուրներ և չափ	Ակնկալվող չափերի արդյունքներ	Գնահատման ցուցանիշներ
1	2	3	4	5	6	7
Գլուխ I. ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ԿԱՄ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՕՐԵՆՄԴՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ						
Նպատակ 1. Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի օրենսդրության համապատասխանեցումը միջազգային նորմերին և իրավական ակտերի ներդաշնակության ապահովում						
1.1.1	Համադրել երեխայի հարկադիր աշխատանքի առնչությամբ կիրառվող եզրույթները («հարկադիր աշխատանք», «երեխայի աշխատանքի վատթարագույն ձև» և «մինչև 18 տարեկան անձանց համար ծանր կամ արգելված աշխատանքներ»)՝ ըստ անհրաժեշտության փոփոխություններ առաջարկելով Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքում և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի N 2308-Ն որոշման մեջ կատարելու համար:	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմին ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)	2024 թ. 2-րդ եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Բարելավված է երեխայի հարկադիր աշխատանքի դեպքերի բացահայտման, հատուկ կատեգորիայի գոհերի նույնացման գործընթացը, պաշտպանված են երեխայի աշխատանքային իրավունքները:	Վերլուծության իրականացում և քննարկում, արդյունքների հիմա՝ վրա «ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» . օրենքի նախագծի մշակում, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 200 թվականի դեկտեմբերի 29-ի N 2308-Ն որոշման մեջ լրացումների կատարման նախագծի մշակում

1.1.2	<p>Կատարել ուսումնասիրություն և դրա արդյունքում օրենսդրության համապատասխանեցում «Սեռական շահագործումից և սեռական բռնությունից երեխաներին պաշտպանելու մասին» Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիայի պահանջներին համապատասխան սեռական շահագործման ու սեռական բռնության կանխարգելման և վերջիններից երեխաների պաշտպանության մեխանիզմների ներդրման նպատակով:</p>	<p>ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)</p>	2023 թ. 2-րդ եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	<p>Բարելավված է երեխայի սեռական շահագործման և սեռական բռնության դեպքերի բացահայտման, հատուկ կատեգորիայի գոհերի նույնացման գործընթացը:</p>	<p>Կատարված ուսումնասիրության ներկայացում և քննարկում, դրա հիմք «Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց նույնացման աջակցության մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքում համապատասխան փոփոխությունների լրացումների կատարում, դրան համապատասխան Հայաստանի Հանրապետության ենթաօրենսդրական կարագավորումները վերանայում</p>
1.1.3	<p>Իրականացնել միջոցառումներ՝ ուղղված «Մարդու օրգանների թրաֆիքինգի դեմ» Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիայի վավերացմանը:</p>	<p>ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)</p>	2023 թ. 3-րդ եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	<p>Առավել համապարփակ կղառնա մարդկանց շահագործման և թրաֆիքինգի դեմ պայքարին ուղղված ՀՀ օրենսդրությունը՝ համապատասխանելով միջազգային պահանջներին:</p>	<p>Վավերացման ենթակ վիճակի վերաբերյալ կառավարության հավանություն տալու որոշման ընդունումը:</p>
1.1.4	<p>Ուսումնասիրել հակաիրավական գործողություններ կատարելուն հարկադրելը՝ որպես շահագործման ձև դիտարկելու և թրաֆիքինգից կամ շահագործումից տուժած անձին միայն ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցանքներից քրեական պատասխանատվությունից ազատելու կիրառման իրավաչափությունը և նորմերի մրցակցությունը:</p>	<p>ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)</p>	2023 թ. 3-րդ եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	<p>Քրեաիրավական նորմերի կիրառման դեպքերի հստակեցում և պրակտիկայի միասնականացում</p>	<p>Հակաիրավական գործողություններ կատարելուն հարկադրելը՝ որպես շահագործման ձև դիտարկելու հստակ չափանիշների սահմանում</p>

1.1.5	Նոր քրեական դատավորության և նոր քրեական օրենսգրքերից բխող փոփոխություններ և լրացումներ կատարել «Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց նույնացման և աջակցության մասին» օրենքում և այլ ենթաօրենսդրական ակտերում:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Արտաքին գործերի նախարարություն ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)	2023 թ. 4-րդ եռամսյակ	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Ենթաօրենսդրական ակտերի համապատասխանեցում օրենսդրական փոփոխություններին, ազգային օրենսդրության համահունչություն	Համապատասխան ենթաօրենսդրական ակտերի առկայություն վերանայված օրենսդրության առկայություն
1.1.6	Վերանայել ՀՀ կառավարության 2017 թ. N 1200-Ն որոշմամբ սահմանված նույնացման հանձնաժողովի անդամների կազմը և լիազորությունների շրջանակը:	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	2024 թ. 2-րդ եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առավել արդյունավետ կղաճառ թրաֆիքինգի գոհերի և հավանական գոհերի նույնացման գործընթացը:	Ընդունված է ՀՀ կառավարության որոշումը:
1.1.7	Վերանայել ՀՀ կառավարության 2015 թ. «Գործընկեր հասարակական կազմակերպությունների ընտրության կարգը, մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման գոհերի նույնացման հանձնաժողովում հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների ընտրության կարգը սահմանելու մասին» N 851-Ն որոշումը:	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	2024 թ. 2-րդ եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Բարելավված է գործընկեր հասարակական կազմակերպությունների ընտրության կարգը:	Ընդունված է ՀՀ կառավարության որոշումը:
Գլուխ II. ՄԱՐԴԿԱՆԳ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ԿԱՄ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ						
	Նպատակ 1. Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման վտանգի վերաբերյալ բնակչության իրազեկման բարձրացում					

2.1.1	Կազմակերպել իրազեկման արշավներ երիտասարդների շրջանում՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման թեմայով:	ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմին ՀՀ դատախազություն Հայաստանի գործատուների հանրապետական միություն (համաձայնությամբ) Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիա (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ. պարբերաբար	ՀՀ պետական բյուջե 2,58210 հազ. դրամ	Կբարձրանա երիտասարդության իրազեկվածության մակարդակը, կնվազեն մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկվելու ռիսկերը, հանրության շրջանում կվերանա մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման գոհերի նկատմամբ անհանդուրժողականությունը/ անտարբերությունը, կբարելավվի հարկադիր աշխատանքի դեպքերի բացահայտման, գոհերի նույնացման գործընթացը:	Իրազեկման արշավներ թիվը, տարեկան առնվազն 3 անգամ իրազեկման արշավներում ընդգրկված անձանց թիվը տարեկան 5% ա
2.1.2	Մարդկանց թրաֆիքինգի թեմայի վերաբերյալ իրազեկման արշավներ կազմակերպել բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում, նախնական և միջին մասնագիտական հաստատություններում, դպրոցներում:	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն ՀՀ դատախազություն գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2024-2025 թթ.	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Հասցեատեր խմբերի իրազեկվածության մակարդակի բարձրացում, մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկվելու ռիսկերի նվազում	Իրազեկման արշավներում ուսումնական հաստատություններ թիվը, տարեկան առնվազն 3 հաստատություն արշավներում ընդգրկված ուսանողների և աշակերտների թիվը մեկ հաստատությունում ուսանողների առվաճ 30 %-ը տարեկան
2.1.3	Մարդկանց թրաֆիքինգի թեմայով իրազեկման արշավներ կազմակերպել միասնական սոցիալական ծառայությունում հաշվառված առնվազն 5 մարզում և Երևանում:	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ.	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Բարձրացել է հասցեատեր խմբերի իրազեկվածության մակարդակը, նվազել են մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկվելու ռիսկերը:	Իրազեկման արշավներ թիվը միասնական սոցիալական ծառայության շահառուների շրջանում, տարեկան առնվազն միջոցառում յուրաքանչյուր ՄՄՕՏԿ-ում իրազեկման արշավներին մասնակցող շահառուների տոկոս ընդհանուր թվից, տարեկան յուրաքանչյուր ՄՄՕՏԿ-ում շահառուների 10 %

2.1.4	<p>Մարդկանց թրաֆիքինգի երևույթի վերաբերյալ իրազեկման և վերապատրաստման դասընթացներ ակցիաներ էրեխաների ցերեկային խնամքի ու երեխաների շուրջօրյա խնամք և պաշտպանություն իրականացնող հաստատությունների, ինչպես նաև տարեց կամ հաշմանդամություն ունեցող անձանց շուրջօրյա խնամքի կենտրոնների աշխատակիցների շրջանում:</p>	<p>ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ.	<p>ՀՀ պետական բյուջե, 440.0 հազ.դրամ ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Կրթության հասցեատեր խմբերի իրազեկվածության մակարդակը, կնվազեն մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկվելու ռիսկերը, առավել արդյունավետ կդառնա մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեպքերի բացահայտումը:</p>	<p>Հաստատությունների կենտրոնների թիվը, տարեկան առնվազն հաստատություն իրազեկման և վերապատրաստման միջոցառումների թիվ առնվազն 1 միջոցառումներով յուրաքանչյուր հաստատությունում մասնագիտական անձնակազմի 50 %-ի մասնակցությամբ</p>
2.1.5	<p>Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման վտանգի վերաբերյալ լուսաբանող տեղեկատվական նյութեր պատրաստել և տարածել բնակչության, մասնավորապես, արտագնա աշխատանքի մեկնողների շրջանում:</p>	<p>ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Հանրային հեռարձակողի խորհուրդ (համաձայնությամբ) Հեռուստատեսության և ռադիոյի հանձնաժողով (համաձայնությամբ) գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ) Հայաստանի գործատուների հանրապետական միություն (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	<p>ՀՀ պետական բյուջե, 100.0 հազ. դրամ ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Արտագնա աշխատանքի մեկնողները կտեղեկացվեն իրենց իրավունքների վերաբերյալ, մասնավորապես, մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկվելու վտանգի համատեքստում:</p>	<p>49 միասնական սոցիալական ծառայություններին նյութերի տրամադրում 1 հեռուստահաղորդում կամ տեսառեկլամային պատրաստում</p>
2.1.6	<p>Բարձրացնել հասարակության պաշտպանվածությունը համացանցում (մասնավորապես՝ սոցիալական ցանցերում) տարածվող, մարդկանց թրաֆիքինգի վտանգ պարունակող տեղեկատվությունից՝ հանրային իրազեկմանը միտված միջոցառումների անցկացման միջոցով:</p>	<p>ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմին Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Բնակչության, հատկապես արտերկրում աշխատանք որոնող քաղաքացիների շրջանում կբարձրանա մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման վտանգներին դիմակայելու միջոցների, ինչպես նաև պաշտպանության և աջակցության հնարավորության մասին իրազեկվածությունը:</p>	<p>Առնվազն տարեկան մշակված տեղեկատվական հոլովակ՝ հասանելի շահագրգիռ կառույցների կայքերում և ֆեյսբուքյան էջերում</p>
2.1.7	<p>Ձոհերի և հավանական զոհերի իրազեկման արդյունավետության բարձրացման նպատակով մշակել զոհերի իրավունքների և դրանց պաշտպանության մասին նյութեր և դրանք գետեղել <a href="http://www.antitrafficking.am">www.antitrafficking.am</a> կայքում:</p>	<p>ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ոստիկանություն գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	2024 թ. 1-ին եռամսյակ	<p>ՀՀ պետական բյուջե, 50.0 հազ. դրամ ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Առավել կոյուրանա խոցելի խմբերի իրազեկման գործընթացը՝ հնարավորություն տալով ամփոփ և հանրամատչելի կերպով տեղեկացնել զոհերի իրավունքների և աջակցության հնարավորությունների մասին:</p>	<p>Մշակված և կայքում գետեղված, տարեկա կտրվածքով թարմացված թերթում</p>



	<p>Նպատակ 2. Պետական և տարածքային կառավարման, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, բնակչության հետ անմիջական կապի մեջ գտնվող հիմնարկությունների, կազմակերպությունների աշխատողների՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման վերաբերյալ իրագրված բարձրագույն և վերապատրաստում</p>					
<p>2.2.1</p>	<p>Վերանայել և լրամշակել ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության համակարգի աշխատակիցների, ՀՀ պաշտպանության նախարարության համակարգի, սոցիալական ոլորտի մասնագետների, մանկավարժների համար մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման թեմայով ձեռնարկները՝ դրանք համապատասխանեցնելով գործող օրենսդրությանը և ընթացիկ իրավիճակին:</p>	<p>ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն ՀՀ պաշտպանության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն</p>	<p>2023 թ. 2-րդ եռամսյակ</p>	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Կապահովվի մասնագետների պարբերական վերապատրաստման իրականացումը լրամշակված ձեռնարկներով:</p>	<p>Ոլորտային մասնագիտական լրամշակված վերապատրաստման ձեռնարկների ատկայություն և կիրառում՝ ըստ արձարծված թեմաներ</p>
<p>2.2.2</p>	<p>Ներառել ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության համակարգի աշխատակիցների համար մշակված ձեռնարկի օգտագործումը ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության դիվանագիտական դպրոցի ուսումնական ծրագրերում և/կամ հյուպատոսների վերապատրաստման դասընթացներում, ներառել թրաֆիքինգի կամ շահագործման վերաբերյալ ուսուցումը ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության դիվանագիտական ակադեմիայի մշտական ծրագրերում:</p>	<p>ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն</p>	<p>2023 թ. 2-րդ եռամսյակ</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>	<p>Կապահովվի մասնագետների հիմնարար գիտելիքների ստացումը դիվանագետների պատրաստման և վերապատրաստման ընթացքում:</p>	<p>Ուսումնական ծրագրերում ձեռնարկներ առում, ուսուցում վերապատրաստում</p>
<p>2.2.3</p>	<p>Անցկացնել դասախոսություններ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման թեմայով՝ Հյուպատոսական գործունեության ծրագրով ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության դիվանագիտական դպրոցում դիվանագետների վերապատրաստման շրջանակներում:</p>	<p>ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>	<p>Կրթության ապագա հյուպատոսների իրագրվածության մակարդակը՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ընթացիկ զարգացումների, ոլորտի քաղաքականության և գոհերի իրավունքների պաշտպանության ուղղությամբ:</p>	<p>Հյուպատոսների կողմ առավել արդյունավետ և իրագրված կերպով ՀՀ քաղաքացիների իրավունքների պաշտպանություն արտերկրում, 40 վերապատրաստված հյուպատոս</p>

2.2.4	<p>Իրականացնել միջոցառումներ Երևանում և Հայաստանի Հանրապետության առնվազն 8 մարզում՝ Արագածոտնի, Տավուշի, Արարատի, Արմավիրի, Վայոց ձորի, Սյունիքի, Լոռու և Շիրակի, գործող միզոցահյուս կենտրոնների աշխատակիցների կարողությունների հզորացման, ոլորտի թարմացված քաղաքականության, ընթացիկ իրավիճակի ներկայացման նպատակով:</p>	<p>ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միզոցահյուս ծառայություն Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Կրթության և մանկության հարցերի վարչության կենտրոնների մասնագետների պատրաստվածությունը, կրթական վեբ և կրթական տեղեկատվության շրջանակը և որակը:</p>	57 մասնագետի վերապատրաստում նյութերի տրամադրում
2.2.5	<p>Իրագրել ՀՀ պաշտպանության նախարարության համակարգի և այլ առաքելություններում ներգրավված մասնագետներին՝ զինված հակամարտությունների ժամանակ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման վտանգների, դրա դեմ պայքարի, գործող մեխանիզմների վերաբերյալ:</p>	<p>ՀՀ պաշտպանության նախարարություն</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	<p>Կրթության և մանկության հարցերի վարչության ՀՀ պաշտպանության նախարարության ենթակայության ստորաբաժանումների անձնակազմի, այդ թվում՝ խաղաղապահ զորքերում ծառայողների իրագրվածությունը՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դրսևորումների, ձևերի մասին:</p>	Միջոցառումներ առնվազն 150 մասնակ համար
2.2.6	<p>Իրականացնել վերապատրաստման դասընթացներ ՀՀ պաշտպանության նախարարության խաղաղապահ առաքելություններին մասնակցող ստորաբաժանումների անձնակազմի և ռազմական ոստիկանների համար՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դրսևորումների, ձևերի, գոհերի նույնացման և աջակցության մեխանիզմների վերաբերյալ:</p>	<p>ՀՀ պաշտպանության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Կրթության և մանկության հարցերի վարչության ՀՀ պաշտպանության նախարարության խաղաղապահ զորքերի և ռազմական ոստիկանների իրագրվածությունը՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դրսևորումների, ձևերի, գոհերի նույնացման և աջակցության մասին՝ ապահովելով հնարավոր դեպքերի կանխարգելումը:</p>	Միջոցառումներ տարեկան առնվազն 1 մասնակցի համար

2.2.7	<p>Կազմակերպել դասընթացներ և քննարկումներ զբոսաշրջության ոլորտի ներկայացուցիչների, մասնավորապես, զբոսաշրջային օպերատորների և գործակալների, հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտների և զբոսաշրջային ծառայություններ մատուցող այլ կազմակերպությունների ներկայացուցիչների համար՝ մարդկանց, հատկապես՝ երեխաների թրաֆիքինգի կամ շահագործման, հարկադիր աշխատանքի վտանգների մասին:</p>	<p>ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության զբոսաշրջության կոմիտե ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Կրթարձանա բնակչության հետ անմիջական կապի մեջ գտնվող մարմինների և կազմակերպությունների աշխատողների իրազեկվածությունը մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման վերաբերյալ, կապահովվի կանխարգելումը:	Տարեկան առնվազն հանդիպման կազմակերպում
2.2.8	<p>Կազմակերպել քննարկումներ նպատակակետ երկրների սփյուռքի հայկական կազմակերպությունների հետ՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման երևույթների մասին իրազեկելու և կանխարգելելու, ինչպես նաև արտասահմանյան երկրներում գտնվող, մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված ՀՀ քաղաքացիներին բացահայտելու, հնարավորության դեպքում նրանց աջակցելու գործում սփյուռքի համայնքների ներուժն օգտագործելու նպատակով:</p>	<p>ՀՀ սփյուռքի գործերի գլխավոր հանձնակատարի գրասենյակ ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածին (համաձայնությամբ)</p>	2023 թ. 2-րդ եռամսյակ	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Ստավել արդյունավետ կդառնա արտերկրում ՀՀ քաղաքացիների՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարը, ինչպես նաև կմեծանա հավանական զոհերին բացահայտելու և աջակցություն տալու հնարավորությունը:	Նպատակակետ երկրներում առնվազն միջոցառում՝ ներկայացնող հավանական զոհերի բացահայտելու և աջակցության ուղղորդելու ընթացակարգը

<p>2.2.9</p>	<p>Մարդկանց թրաֆիքինգի՝ ներառյալ երեխաների թրաֆիքինգի կամ շահագործման, հարկադիր աշխատանքի, առանձնահատկությունների, ինչպես նաև օրենսդրության մեջ կատարված փոփոխությունների վերաբերյալ կազմակերպել դասընթացներ, դրանք շարունակական դարձնելու միտումով, ոլորտին առնչվող ներքոհիշյալ մարմինների և կազմակերպությունների աշխատողների համար՝</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության.</li> <li>2) ՀՀ ոստիկանության.</li> <li>3) ՀՀ քննչական կոմիտեի.</li> <li>4) ՀՀ հակակոռուպցիոն կոմիտեի.</li> <li>5) ՀՀ գլխավոր դատախազության.</li> <li>6) դատարանների.</li> <li>7) ՀՀ պաշտպանության նախարարության.</li> </ol> <p>8) Միասնական սոցիալական ծառայության տարածքային կենտրոնների.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>9) ինսամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների.</li> <li>10) Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմնի.</li> <li>11) տեղական ինքնակառավարման մարմինների.</li> <li>12) քրեակատարողական ծառայության.</li> <li>13) 911 ծառայության.</li> <li>14) 914 ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության թեժ գծի.</li> <li>15) ՀՀ ՏԿԵՆ միգրացիոն ծառայության:</li> </ol>	<p>ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) Դատական դեպարտամենտ (համաձայնությամբ) ՀՀ պաշտպանության նախարարություն ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմին Արդարադատության ակադեմիա (համաձայնությամբ) Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Կրթարձանան ոլորտին առնչվող մարմինների և կազմակերպությունների աշխատակիցների կարողություններն ու իմացականությունը՝ առավել արդյունավետ դարձնելով մարդկանց թրաֆիքինգի դեմ պայքարը:</p>	<p>Նշված ոլորտների անձնակազմերի վերապատրաստման ուսումնական ծրագրերում նշված թեմաների ներառում առնվազն 2 ակադեմիական ժամ</p>
--------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------	-------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

2.2.10	<p>Զանգվածային լրատվամիջոցների, ինչպես նաև Հանրային պաշտպանի գրասենյակի ներկայացուցիչների համար վերապատրաստում իրականացնել մարդկանց թրաֆիքինգի կամ աշխատանքային շահագործման՝ ներառյալ երեխաների թրաֆիքինգի կամ շահագործման, հարկադիր աշխատանքի առանձնահատկությունների, ինչպես նաև օրենսդրության մեջ կատարված փոփոխությունների վերաբերյալ:</p>	<p>Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ) գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Խնդրո առարկա երևույթների առավել մասնագիտական լուսաբանումներ՝ ապահովելով գոհերի իրավունքները:	Անցկացված դասընթացների քանակը վերապատրաստված ՁԼՄ ներկայացուցիչների թ
<p>Նպատակ 3. Զանգվածային լրատվամիջոցների դերի բարձրացում՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման երևույթի կանխարգելման գործում</p>						
2.3.1	<p>Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման վտանգների, դրանց նոր ձևերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հասանելի դարձնելու համար կազմակերպել քննարկումներ ՁԼՄ-ներում, այդ թվում՝ սոցիալական գովազդի հնարավորությունների օգտագործմամբ:</p>	<p>ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Ստորջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմին ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Հեռուստառադիոընկերություն (համաձայնությամբ) Հեռուստատեսության և ռադիոյի հանձնաժողով (համաձայնությամբ)</p>	2024-2025 թթ. պարբերաբար	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Բնակչության տեղեկացվածության բարձրացում հավանական գոհերի, գոհերի և հատուկ կատեգորիայի գոհերի աջակցության և պաշտպանության հնարավորությունների մասին	3 մեդիանյութի պատրաստում, ցուցադրում հանրային հեռուստատեսության կազմակերպված քննարկումներ առնվազն տարին մեկ անգամ

2.3.2	<p>Ապահովել Հայաստանի Հանրապետությունում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարն արտացոլող <a href="http://www.antitrafficking.am">www.antitrafficking.am</a> կայքի գործունեության շարունակականությունը:</p>	<p>ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>ՀՀ պետական բյուջե, 4,21210 հազ. դրամ ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Ծրագրի իրականացման համար նախատեսված թարմացումները հնարավորություն կտան օգտատերներին միշտ տեղեկացված և իրազեկ լինելու աշխարհում և Հայաստանում մարդկանց թրաֆիքինգի մարտահրավերներին և դրանց դիմակայմանը, կապահովվի <a href="http://www.antitrafficking.am">www.antitrafficking.am</a> կայքի միջոցով որակյալ և մասնագիտական տեղակատվության տարածումը:</p>	<p>Կայքում և ֆեյսբուքու ակտիվ գործունեության պահովում, կայքի հաճախելիության բարձրացում ներկայ նկատմամբ՝ տարեկան առնվազն 70 նոր նյույ տեղադրում</p>
2.3.3	<p>Տրամադրել ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության համակարգի աշխատակիցների, ՀՀ պաշտպանության նախարարության համակարգի, սոցիալական ոլորտի մասնագետների, քրեակատարողական ծառայության ծառայողների համար մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման թեմայով լրամշակված ձեռնարկները <a href="http://www.antitrafficking.am">www.antitrafficking.am</a> կայքում գետեղելու նպատակով:</p>	<p>ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն ՀՀ պաշտպանության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Արդարադատության նախարարություն Քրեակատարողական ծառայություն</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>	<p>Կմեծացնի ձեռնարկների կիրառումը ընթացիկ աշխատանքներում՝ առցանց հասանելիության միջոցով:</p>	<p>Ձեռնարկների առկայությունը <a href="http://www.antitrafficking.am">www.antitrafficking.am</a> կայքում</p>
2.3.4	<p>Ապահովել ամենամյա լրագրողական մրցանակաբաշխության անցկացումը:</p>	<p>ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն</p>	<p>2023-2025 թթ. 3-րդ եռամսյակ՝ պարբերաբար</p>	<p>ՀՀ պետական բյուջե 2,80516 հազ. դրամ</p>	<p>Կիրախուսվի մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման խնդիրներին նվիրված լրագրողների նյութերում քաղաքական բարեկրթության, իրավական և լրագրողական էթիկայի սկզբունքների պահպանումը, կանցկացվի մրցանակաբաշխության արարողություն:</p>	<p>Մրցանակաբաշխության անցկացում, մրցանակակիրների առկայություն՝ ըստ անվանակարգերի</p>
<p>Գլուխ III. ԵՐԵՎԱՆԵՐԻ ԹՐԱՖԻԿԻՆԳԻ ԿԱՄ ԾԱՆՍՈՐԾՄԱՆ ՆՎԱԶՅՈՒՄ ԵՎ ԱՐՁԱԳԱՆՔՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ</p>						

3.1.1	<p>Բոլոր հանրակրթական դպրոցներում, ինչպես նաև նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններում սովորողների համար իրականացնել ուսուցում մարդու իրավունքներին (այդ թվում՝ թրաֆիքինգին կամ շահագործման հարցերին, հարկադիր աշխատանքին, կիբեռթրաֆիքինգի բոլոր ձևերին) վերաբերող թեմաներով:</p>	<p>ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն Հայաստանի գործատուների հանրապետական միություն (համաձայնությամբ) Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Թեմայի ներառում ուսումնական ծրագրերում, սովորողների և դասավանդողների կողմից մարդկանց թրաֆիքինգի ենթարկվելու ռիսկերի վերաբերյալ անհրաժեշտ գիտելիքների ձեռքբերում</p>	<p>Բոլոր հանրակրթական և շուրջ 110 պետական ոչ պետական նախնական (արհեստագործական) միջին մասնագիտակու ուսումնական հաստատություններում և քոլեջներում դասընթացների կազմակերպում</p>
3.1.2	<p>Շարունակական քայլեր ձեռնարկել պարտադիր կրթությունից դուրս մնացած, մշտական բնակության վայր չունեցող, թրաֆիքինգի կամ շահագործման ռիսկի մեջ գտնվող, աշխատանքային շահագործման մեջ գտնվող խոցելի խմբերի երեխաների հայտնաբերման ուղղությամբ:</p>	<p>ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն ՀՀ ոստիկանություն</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Առնվազն տարրական կրթության ապահովում հայտնաբերված երեխաների համար</p>	<p>Հայտնաբերված երեխաների թիվը, կրթությունից դուրս մնացած երեխաների առնվազն 80 %-ի ընդգրկում հանրակրթության մե թրաֆիքինգի կամ շահագործման ռիսկի մեջ գտնվող երեխանե թիվը, հայտնաբերվա երեխաների առնվազ 80 %-ին հասանելի է դարձել սոցիալակա՝ աջակցության ծառայությունները և ծրագրերը:</p>
3.1.3	<p>Կազմակերպել սեմինարներ և քննարկումներ աշխատող երեխաների համար ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված երաշխիքների ապահովման և աշխատող երեխաներին աշխատանքի վատթարագույն ձևերում ներգրավման կանխարգելման վերաբերյալ:</p>	<p>Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմին ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Հայաստանի գործատուների հանրապետական միություն (համաձայնությամբ) Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)</p>	2023-2025 թթ. պարբերաբար	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Կանխարգելիչ երեխաների ներգրավումն աշխատանքի վատթարագույն ձևերում:</p>	<p>Կազմակերպված սեմինարների և քննարկումների թիվը տարեկան առնվազն միջոցառում</p>

3.1.4	Ներկայացնել առաջարկություններ՝ ուղղված վարույթի իրականացման ընթացքում վկա կամ մարդկանց թրաֆիքինգի գոհ հանդիսացող երեխաներին հարցաքննելու առանձնահատկությունների ուսումնասիրության հիմքով գործող ընթացակարգերի բարելավմանը, և ապահովել դրանց ներդրումն ու կիրարկումը:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	2025 թ. 3-րդ եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Կբարելավվի երեխայի հետ հարցազրույցի վարման տարիքային առանձնահատկությունները:	Հարցաքննության երեխայակենտրոն և երեխայի իրավունքներ պաշտպանությունը լիակատար ապահով ընթացակարգի կիրառում
3.1.5	«Տուժող և վկա երեխաների հոգեվիճակի և նրա հետ հարցազրույցի վարման առանձնահատկությունները» ձեռնարկը ներառել ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի վերապատրաստման և Արդարադատության ակադեմիայի կրթական ծրագրերում:	ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ արդարադատության նախարարություն	2023 թ. 1-ին եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Կբարելավվեն վերապատրաստում անցնող ոստիկանության ծառայողների հմտությունները:	Ձեռնարկի ներառում ոստիկանության կրթահամալիրի վերապատրաստման Արդարադատության ակադեմիայի կրթակս ծրագրերում
3.1.6	Ապահովել երեխաների խնամքի հաստատությունների, հոգեբանների, սոցիալական աշխատողների արդյունավետ համագործակցությունը (հնարավորինս վաղ փուլերում) իրավապահ մարմինների հետ՝ երեխաների թրաֆիքինգի դեպքերի շրջանակներում, և ուսումնասիրել այն կառուցակարգային հենքի վրա դնելու անհրաժեշտությունն ու հնարավորությունը:	ՀՀ քննչական կոմիտե ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ոստիկանություն (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ. պարբերաբար	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Հնարավորություն կտա վաղ փուլերում կանխարգելելու երեխայի շահագործման և/կամ երեխայի թրաֆիքինգի դեպքերը:	Համագործակցության դեպքերի քանակ, համագործակցության արդյունավետության գնահատում



3.1.7	Կազմակերպել ուսուցում ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության Միգրացիոն ծառայության, ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության սահմանապահ գործերի և ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչության համապատասխան աշխատակիցների համար առանց ուղեկցողի և ընտանիքից անջատված անչափահաս ապաստան հայցողների՝ մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկվելու ռիսկերի ու դրանց կանխարգելման հնարավոր ձևերի վերաբերյալ:	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության սահմանապահ գործեր ՀՀ ոստիկանություն անձնագրային և վիզաների վարչություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	2023 թ. 2-րդ եռամսյակ	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Միգրացիոն ծառայության, Սահմանապահ գործերի, Անձնագրային և վիզաների վարչության համապատասխան աշխատակիցները բավարար գիտելիքներ ձեռք կրերեն թեմայի վերաբերյալ:	Նշված ոլորտների աշխատակիցների վերապատրաստման ծրագրերում թեմայի ներառում՝ առնվազն ակադեմիական ժա
Գլուխ IV. Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց հայտնաբերում, պաշտպանություն և աջակցություն						
4.1.1	Ապահովել ա) «Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման, սեռական բռնության ենթարկված անձանց սոցիալ-հոգեբանական վերականգնում» ծրագրով նախատեսված միջոցառումների կատարումը բ) Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման գոհերին միանվագ փոխհատուցման տրամադրումը:	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	2023-2025 թթ. պարբերաբար	ՀՀ պետական բյուջե, ա) 37,000,0 հազ. դրամ, բ) 1 մլն 750.0 հազ. դրամ ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Օրենքով սահմանված թիրախ խմբերին հասանելի ծառայությունների կազմակերպում	Տարեկան կտրվածք սոցիալ-հոգեբանական վերականգնման ծրագրով աջակցություն ստացած անձանց թիվը նախատեսված ծրագրաջակցության ծառայություններ ստացել են և համայնքներում և ապաստարանում: Առնվազն 60 %-ը ձեռք բերել զբաղվածություն և վայր, ներգրավվել են կրթության մեջ:
4.1.2	Ապահովել ապաստան հայցողների շրջանում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց հայտնաբերման քննազննման (սքրինինգ) համակարգի արդյունավետ կիրառումը:	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն	2023 թթ. 4-րդ կիսամյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Ապաստան հայցողների հետ աշխատող միգրացիոն ծառայության աշխատակիցների համար առկա են հստակ կողմնորոշիչներ՝ ապաստան հայցողների շրջանում մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց հայտնաբերելու համար:	Քննազննման համակարգի միջոցով հայտնաբերված մարդկանց թրաֆիքին և շահագործման ենթարկված անձանց թիվը

4.1.3	<p>Անցկացնել ուսումնասիրություն՝ ուղղված մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ռիսկային դեպքերի բացահայտմանը՝ օտարերկրացի աշխատողների ներգրավման միասնական էլեկտրոնային հարթակի (workpermit.am) միջոցով:</p>	<p>ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն</p>	<p>2023 թ. 4-րդ եռամսյակ</p>	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Ուրվագծված կլինեն հարթակի միջոցով մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ռիսկային դեպքերի բացահայտման մեխանիզմները:</p>	<p>Հարթակի միջոցով բացահայտված մարդկանց թրաֆիքին և շահագործման ռիսկային դեպքերի թիվը</p>	
4.1.4	<p>Ընդլայնել մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց սոցիալ-վերականգնողական ծառայությունները:</p>	<p>ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ) Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին (համաձայնությամբ)</p>	<p>2024-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Առավել արդյունավետ ու հասցեական կղաճակ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց սոցիալ-վերականգնողական աջակցությունը:</p>	<p>Սոցիալ-վերականգնողական ծառայությունների միջազգային փորձի ուսումնասիրության վրա առնվազն 1 նոր ծառայության ներդրո</p>	
4.1.5	<p>Բարելավել գոհերի, այդ թվում՝ հավանական գոհերի հասանելիությունն աջակցության ծրագրերին քրեական վարույթի ընթացքում՝ տարբեր գերատեսչությունների, հասարակական կազմակերպությունների վերապատրաստված մասնագետների միջոցով:</p>	<p>ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ գլխավոր դատախազություն ՀՀ դատական դեպարտամենտ (համաձայնությամբ) ՀՀ քննչական կոմիտե Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ) գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Առավել արդյունավետ և նպատակային կղաճակ գոհերի և հավանական գոհերի աջակցությունը՝ նպաստելով թե՛ հանցագործության բացահայտմանը, թե՛ գոհի վերականգնմանն ու վերաինտեգրմանը:</p>	<p>Քրեական վարույթի ընթացքում տուժողներին աջակցության ծրագրերում ընդգրկելու նպատակով փաստացի ուղղորդումների թիվը, տարեկան ընդհանուր տուժողների թվից ուղղորդված դեպքերի աճ առնվազ 10 %</p>	
<p>Գլուխ V. ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ</p>							

<p>5.1.1</p>	<p>Ապահովել մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի ոլորտում մասնագիտացած միջազգային, տարածաշրջանային, հասարակական կազմակերպությունների, Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների հետ համագործակցության շարունակականությունը:</p>	<p>ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն                  ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն                  ՀՀ ոստիկանություն                  ՀՀ առողջապահության նախարարություն                  ՀՀ պաշտպանության նախարարություն                  ՀՀ արդարադատության նախարարություն                  ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն                  ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն                  Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմին                  ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)                  ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)                  ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի անվտանգության խորհուրդ (համաձայնությամբ)                  ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի սփյուռքի գործերի գլխավոր հանձնակատարի գրասենյակ                  ՀՀ վիճակագրական կոմիտե (համաձայնությամբ)                  Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>	<p>Առավել արդյունավետ կդառնա համագործակցությունը միջազգային կառույցների հետ:</p>	<p>Համատեղ միջոցառումների կազմակերպում, մասնակցություն, զեկույցների և այլ տեղեկատվության փոխանակում տարեկան առնվազն անգամ</p>
<p>5.1.2</p>	<p>Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի շրջանակում ընդլայնել համագործակցությունն օտարերկրյա պետությունների իրավապահ մարմինների հետ:</p>	<p>ՀՀ ոստիկանություն                  ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն                  ՀՀ քննչական կոմիտե (ըստ անհրաժեշտության, համաձայնությամբ)                  ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>	<p>Մարդկանց թրաֆիքինգին առնչվող տեղեկությունների փոխանակման արդյունավետության բարձրացում</p>	<p>Փոխանակված տեղեկությունների քանակ, հայտնաբերված կամ աջակցություն ստացած գոհերի քանակ (ըստ առկայության)</p>

5.1.3	Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի շրջանակում, միջազգային համագործակցության բարելավման նպատակով նախաձեռնել վերապատրաստումներ և փորձի փոխանակում թրաֆիքինգի երևույթին առնչվող գերատեսչությունների աշխատակիցների հետ:	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ. պարբերաբար	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Առավել արդյունավետ կդառնա մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի գործընթացների իրականացումը:	Միջազգային փորձի փոխանակման այցելությունների կազմակերպում
5.1.4	Մարդկանց շահագործման և թրաֆիքինգի գոհ չճանաչված օտարերկրյա քաղաքացիների դեպքերի համար օժանդակված կամավոր վերադարձի և վերաինտեգրման մեխանիզմների ստեղծում և համապատասխան ծրագրի ընդունում	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն	2024 թ. 1-ին եռամսյակ	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Առկա է ՀՀ-ում անօրինական գտնվող օտարերկրյա քաղաքացիների կամավոր վերադարձի մեխանիզմը:	Գամավոր վերադարձի վերաինտեգրման ծրագրի մշակում և գործարկում
5.1.5	Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման հավանական գոհ և միաժամանակ ապաստան հայցող անձանց վերաբերյալ ծագման երկրներից տեղեկություններ ստանալու մեխանիզմների մշակում՝ հաշվի առնելով միջազգային լավագույն փորձը	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն	2024 թ. 3-րդ եռամսյակ	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Հնարավորություն կստեղծվի տեղեկություններ ստանալ ապաստան հայցող անձանց իրենց երկրում թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված լինելու մասին, եթե վերջիններս նման հայտարարություն են ներկայացրել ապաստանի հայցի ընթացքում:	Գործուն համագործակցության հաստատում միջազգային և հասարակական այ կազմակերպություններ հետ, որոնք կարող է տեղեկություններ տրամադրել մարդկա՝ թրաֆիքինգի կամ շահագործման իրեն երկրում տեղի ունեցա հավանական դեպքեր վերաբերյալ
Գլուխ VI. ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒՄ, ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԻ ԿՍՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ						
6.1.1	Իրականացնել երեխայի աշխատանքի ձևերի մասին վիճակագրական տվյալների հավաքագրում, վերլուծություն և գնահատում տնային տնտեսություններում անցկացվող աշխատուժի հետազոտության շրջանակում:	ՀՀ վիճակագրական կոմիտե (համաձայնությամբ) միջազգային և հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ. պարբերաբար	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ	Ապահովված են 15-17 տարեկան աշխատող երեխաների մասին տվյալները:	Աշխատող երեխաներ մասին տվյալները առկա են «Աշխատան շուկան Հայաստան» տարեկան վիճակագրական ժողովածուում:

6.1.2	<p>Իրականացնել մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված, ինչպես նաև մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման հանցագործություն կատարած անձանց, նախաձեռնված քրեական վարույթների վերլուծություն և միտումների ու խնդիրների վերհանում և կատարված վերլուծության արդյունքները ներկայացնել ՀՀ-ում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի հարցերով խորհրդին:</p>	<p>ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) գործընկեր հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Վերհանված է մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված, ինչպես նաև մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման հանցագործություն կատարած անձանց, հարուցված քրեական գործերի դինամիկան և համակարգային խնդիրները և ներկայացված է ՀՀ-ում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի հարցերով խորհրդի քննարկմանը:</p>	<p>Մարդկանց թրաֆիքին կամ շահագործման ենթարկված, ինչպես նաև մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման հանցագործություն կատարած անձանց հարուցված քրեական գործերի վերաբերյալ վերլուծության առկայություն</p>
6.1.3	<p>Մարդու օրգանների թրաֆիքինգը կանխելու նպատակով ուսումնասիրել առկա օրենսդրությունը և, անհրաժեշտության դեպքում, առաջարկություններ ներկայացնել դրա բարելավման նպատակով:</p>	<p>ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ քննչական կոմիտե ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)</p>	<p>2023 թ. 3-րդ եռամսյակ</p>	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Առկա է մարդու օրգանների թրաֆիքինգը կանխելու նպատակով օրենսդրության ուսումնասիրություն և առաջարկությունների փաթեթ՝ ներկայացված ՀՀ-ում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի հարցերով խորհրդին և նրան կից աշխատանքային խմբին:</p>	<p>Վերհանված են օրենսդրությունում և իրավակիրառ մեխանիզմներում առկա օրգանների թրաֆիքինգի հնարավոր դեպքերը կանխելու համար:</p>
<p>Գլուխ VII. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ</p>						
7.1.1	<p>Տրամադրել տեղեկություններ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման գոհերի նույնացման հանձնաժողովին՝ մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկելու հանցագործության մասին նախաձեռնված քրեական վարույթների արդյունքների վերաբերյալ:</p>	<p>ՀՀ քննչական կոմիտե ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) ՀՀ վիճակագրական կոմիտե</p>	<p>2023-2025 թթ. պարբերաբար</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>	<p>Ամբողջական և համապարփակ, թարմացվող վիճակագրության առկայություն</p>	<p>Առկա է վիճակագրություն մարդկանց թրաֆիքին հատկանիշներով հարուցված քրեական գործերի թվի և ընթաց վերաբերյալ:</p>
7.1.2	<p>Մշակել մշտադիտարկման և գնահատման չափորոշիչների հավաքագրման գործիքակազմ:</p>	<p>ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) ՀՀ վիճակագրության կոմիտե միջազգային և հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	<p>2023 թ. 3-րդ եռամսյակ</p>	<p>ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ (ոչ բյուջետային) միջոցներ</p>	<p>Կոյուրացնի տվյալների հավաքագրման և խմբավորման գործընթացը՝ առավել արդյունավետ դարձնելով դրանց հիման վրա ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների իրականացումը:</p>	<p>Մշակված և կիրառվող գործիքակազմ</p>

7.1.3	Իրականացնել Հայաստանի Հանրապետությունում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի անկախ գնահատմանն ուղղված աշխատանքներ:	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	2024-2025 թթ.	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Հնարավորություն կտանաչառ կերպով վերհանել մարդկանց թրաֆիքինգի ու շահագործման դեմ պայքարի ոլորտում դերակատարների գործողություններում և իրականացվող միջոցառումներում առկա բացերը՝ դյուրացնելով դրանց շտկմանն ուղղությամբ որոշումների կայացումը:	Տարեկան զեկույցներ ներկայացում ՀՀ-ում մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման դեմ պայքարի հարցերով խորհրդին և քննարկո
-------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------	---------------	------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

**Հայաստանի Հանրապետության  
վարչապետի աշխատակազմի  
ղեկավար**

**Ա. Հարությունյա**

09.01.2023  
ՀԱՎԱՍՏՎԱԾ Է  
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ  
ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ